

Poklon padlim borcem na Prevojah v Zgornjem Tuhinju

27.12.2013

Župan Marjan Šarec se je dopoldan skupaj z gosti Veleposlaništva Združenih držav Amerike, poslancema DZ mag. Matejem Toninom in Branetom Golubovičem, podžupanjo mag. Julijano Bizjak Mlakar, predstavniki veteranskih organizacij občine Kamnik in ostalih občin ter praporščaki poklonil padlim borcem na Prevojah v Zgornjem Tuhinju.

Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik je že dvanajsto leto zapored pripravilo spominsko slovesnost pri spomeniku 192 padlim borcem v Zgornjem Tuhinju, med katerimi sta bila tudi vodja ameriške vojne misije kapetan Charles Fisher ter dr. Peter Držaj, ki sta 26. decembra leta 1944 padla v vasi Češnjice.

Zbrane je kot gostitelj sprva nagovoril župan Marjan Šarec, ki je izrazil spoštovanje do vseh padlih v bojih za svobodno Slovenijo: »V teh prazničnih dneh smo ponovno zbrani pred

spomenikom padlim, ki so dali življenja za svobodo našega naroda. Ponovno bomo priča komentarem, kako je poklon žrtvam tukaj na Prevojah lažen, neprimeren in nepotreben. Seveda je danes ta poklon preprosto dejanje pietete. Pietete do tistih, ki niso imeli možnosti kritizirati in niso imeli možnosti sedeti v toplih naslonjačih in samo tarnati, kako je vse slabo. Ampak so se morali mladi in v svojih rosnih letih podati na teren ter poskušati preživeti. Kdor je hud boj doživel in preživel, mu še na misel ne pride, kako nam je lahko žal, da smo se v letu 1991 osamosvojili. Ko berem takšne ali podobne izjave, lahko rečem, da so to bogokletne izjave. Kajti slišati in gledati nekaj takega, ni vredno naroda, ki se je boril za svojo svobodo. To ni vredno tistih, katerih imena so napisana danes na tem spomeniku. To ni vredno ne nazadnje tudi vseh nas, ki smo tukaj zbrani in častimo ta spomin. Zato tovarišice in tovariši, hvala vsem, ki ste danes prišli. Vsem, ki ste prišli na ta kraj spomina in opomina. Hvala vsem, ki niste in ne boste pozabili na trud borcev za svobodo, tistih, ki so bili boje za svobodo in našo državo med letoma 1941 in 1945 ter v letu 1991.« Zaključil pa z besedami: »...Svoboda res je zlata, svoboda nam je vse, zanjo, če bo treba, vsakdo naj umre!... Smo mi pripravljeni za to?«

Kot rečeno, so se v Prevoje prišli pokloniti tudi gostje z Veleposlaništva Združenih držav Amerike, kjer je nekaj besed v njihovem imenu povedal **major Matt Manning** in se zahvalil za sodelovanje ob slovesnosti, ko se spominjamo Fisherja in vseh tistih, ki so dali življenja za svobodo.

Slavnostni govornik **predsednik Zveze policijskih veteranskih društev Sever Miha Molan** pa je v nagovoru poudaril: *»Svoboda je bila največja želja in najpogosteje izrečena beseda v času druge svetovne vojne. S to besedo na ustih, so trpeli in umirali borci NOB, aktivisti, talci in vsi domoljubi. Svoboda je vrednota, ki se nam danes zdi skorajda samoumevna. Pa ni tako. Zanj je bilo potrebno nepojmljivo veliko odrekanj, žrtvovanj in potrebno se je bilo zanjo boriti. Si jo izboriti s kryjo tisočev borcev širom naše domovine, tudi na tem območju, kjer se nahajamo danes. Raznarodovanje, poniževanje in iztrebljanje okupacijskih oblasti so pri narodu postavili na prvo mesto ravno to vrednoto. Danes je mir in je svobodo potrebno ceniti,*

spoštovati in negovati. Današnja spominska svečanost je namenjena ravno temu, da se v svobodi spoštljivo poklonimo spominu na vse, ki so dali svoja življenja za svobodo. Ta spomenik tu na Prevojah, je postavljen njim v večni spomin in slavo. Koncem leta 1944 in začetku naslednjega leta se je izvajala zelo huda okupatorjeva ofenziva v Tuhinjski dolini, po Menini planini in tudi v Savinjski dolini, v kateri je bila velika premoč sovražnikove SS divizije Galizien. Kljub velikim žrtvam, hudemu terorju je okupator le moral priznati poraz z legendarnim partizanskim prebojem z Menine planine, kar je v svoji knjigi najlepše opisal komandant takratnega operativnega štaba VI. in IX. brigade Franc Sever - Franta. Ne da se opisati vsega gorja in trpljenja, ki so ga v tistih časih pretrpeli partizani med to ofenzivo.»

»Ne da se opisati gorja in bolečin mater, ki so izgubile sinove, bolečine borcev, ki so izgubili soborce in še manj bolečine vseh tistih, ki so izgubili svoje najdražje v vojni in še danes ne vedo niti za njihove grobove. Kljub strahotnemu nasilju, se v partizanskih enotah ni pozabilo na humanitarno pravo, kar dokazujejo številni ranjeni pripadniki tujih vojsk, ki so se zdravili v partizanskih bolnišnicah širom Slovenije in preko 800 zavezniških vojakov in častnikov, ki so jih partizani rešili in varno pripeljali na osvobojeno ozemlje nazaj k zaveznikom. Žal so številni med njimi tudi padli in so po različnih krajih širom Slovenije pokopani pripadniki ameriške vojske in pripadniki več kot 17-ih armad evropskih držav. Na tem kraju je našlo svoj večni mir 19 borcev in žal so znana imena le okoli 50-ih tukaj pokopanih. Med temi borci tukaj počiva tudi vodja ameriške vojaške misije pri 4. operativni coni, kapetan Charles Fisher. Bil je eden prvih zavezniških častnikov, ki so prišli pomagat slovenskim partizanom. Padel je pod streli okupatorja v Češnjicah, 26. 12. 1944, kjer je bil istega dne ustreljen tudi doktor Peter Držaj, partizanski zdravnik, po katerem se še vedno imenuje bolnišnica v Ljubljani. Svoje zadnje počivališče pa ima na tem mestu med drugimi tudi narodni heroj Martin Kotar. Spominjanje in obeleževanje teh dogodkov je naša moralna dolžnost in istočasno opomin in naš prispevek k temu, da se gorje, ki smo mu bili priča v drugi svetovni vojni, ne bi nikdar več ponovilo. Čeprav je temelj sodobne slovenske države prav NOB, ki je omogočila preživetje in združitev večine pripadnikov slovenskega naroda, se to zgodovinsko neovrgljivo dejstvo že ves čas obstoja samostojne države poskuša izničiti ter nadomestiti s povečevanjem dejanj tistih, ki so sodelovali z okupatorji. Verjamem, da za vse nas, ki smo se danes zbrali na tej spominski svečanosti in za vse dobronamerne, ni odprtih vprašanj glede tega obdobja – obdobja NOB. To je bil veličasten boj za narodno ohranitev, boj, ki nam je omogočil preživetje nacifašistično obsodbo na izbris z evropskega zemljevida, uvrstil nas je med zmagovalce druge svetovne vojne in ustvaril pogoje za socialno pravičnejšo družbo. To zgodovinsko vlogo in nesporno dejstvo nam priznava celoten svet.»

»Samostojna Slovenija je nastala na temeljih, ki so bili izborjeni v letih 41–45 in je osamosvojitvena vojna končno dejanje v celotnem procesu osamosvajanja Slovenije. Tako kot je bil osvobodilni boj slovenskega naroda največičastnejše dejanje naših očetov in mater, je tudi osamosvojitvena vojna leta 1991 takšno dejanje naše generacije. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je za Slovence takratna državna skupnost, ki jo je najedal velikosrbski hegemonizem, postala nevzdržna. Uporabili smo ustavno pravico do samoodločbe naroda in je bila na plebiscitu z veliko večino potrjena naša pot v samostojnost. Osamosvojitve je bila proces, ki se je zaključil z osamosvojitveno vojno. Ko se danes sliši, da je bila to "vikend vojna", operetna vojna in podobno, je potrebno poudariti, da so dejstva drugačna. Osamosvojitve ni trajala 10 dni. Pred samo osamosvojitveno vojno je bil preprečen miting resnice v Ljubljani, vse od 1989 je nad Slovenijo visela grožnja po uvedbi izrednih razmer in prekinitvi demokratičnih procesov. Izveden je bil poskus razorožitve slovenske teritorialne obrambe, skušalo se je preprečiti izvajanje tabora in usposabljanje slovenskih vojakov v učnih centrih. Za pripadnike takratnih slovenskih oboroženih in varnostnih sil ni bilo miru. Izveden je bil skupen projekt je MSNZ, s katerim se je izvedlo priprave oboroženih sil na obrambo. Sama vojna 91 je bila res razmeroma kratka. Enotnost slovenskega naroda, izražena na plebiscitu, in učinkovita in odločna oborožena obramba so bile bistveni za razmeroma ugoden razplet. Vsi aktivni udeleženci v takratnih dogodkih smo ponosni na naš prispevek, kakor so tudi borci NOB upravičeno ponosni na častno izpolnjeno dolžnost do domovine. V dogodkih iz naše zgodovine imamo veliko dobrih vzgledov in inspiracije za reševanje naših današnjih težav. Vedno, ko nam je bilo najhujše, smo znali strniti vrste in poiskati izhod iz stiske. To potrebujemo tudi danes. Naj se ob koncu še enkrat poklonim vsem žrtvam nacifašizma in vsem, ki so dali svoja življenja za svobodo in samostojno Slovenijo. Vsem vam želim še naprej prijetno druženje z upanjem na boljši jutri. V prihajajočem letu pa vam želim vse dobro in veliko sreče. Srečno Slovenija!«

V kulturnem programu je sodelovala **častna četa Slovenske vojske, Moški pevski zbor DKD Solidarnost, Mirta Brajer, Kulturno zgodovinsko društvo Triglav, učenke in učenci Podružnične šole Zgornji Tuhinj. Vezna beseda je pripadala Barbari Božič.**